

VIRKAMIESLAUTAKUNNAN PÄÄTÖSPäätös nro 59/2004
7.10.2005**Asia:** Korvausvaatimus**Korvausvaatimus**

Yliopisto on velvoitettava maksamaan X:lle valtion virkamieslain 9 §:n vastaisen menettelyn johdosta 24 kuukauden palkkaa vastaava korvaus.

Vaatimuksen perusteet

X on työskennellyt yliopistossa määräaikaisissa virkasuhteissa, aluksi kaupallis-teknillisessä tiedekunnassa ja tiedekuntien jaon jälkeen teknillisessä tiedekunnassa (informaatioteknologian tiedekunta) seuraavasti:

1.12.1999-31.5.2000	projektisihteeri A 16
1.6.2000-31.12.2000	projektisihteeri A 16 (83 %)
1.1.2001-31.12.2001	amanuessi A 18 (83 %)
1.1.2002-31.12.2003	amanuessi A 19
(1.2.2002-31.3.2002)	(suunnittelija A 22 (83 %))
1.1.2004-31.1.2004	amanuessi A 20

Määräaikaisuuksien syyksi on ilmoitettu muuntokoulutuksen toteuttamiseen liittyvien tehtävien hoitaminen. Tämä pitikin ehkä aluksi paikkansa mutta viimeistään 1.1.2002 tehtävät ovat muodostuneet pysyviksi ja ne ovat sisältäneet myös muita kuin muuntokoulutukseen liittyviä tehtäviä. X:n tehtäviin on kuulunut muun ohessa tiedekunnan sivutoimisen tuntiopetuksen hallinnoimista, opetuksesta sopimista, opetuksen toteuttamiseen liittyviä järjestelyjä, tuntiopetusmääräysten laatimista sekä tuntiopetusmäärärahan budjetointia ja seurantaa. Nämä tehtävät ovat koskeneet koko tiedekuntaa. Muuntokoulutukseen liittyvien tehtävien määrä oli alussa noin kaksi kolmasosaa X:n tehtävistä, vuonna 2002 enää noin neljännes.

X on tiedekuntajaon toteuttamisen jälkeen vuodesta 2002 lähtien toiminut tiedekunnan ainoana amanuenssina. Tämä ilmenee myös tiedekuntaneuvoston amanuenssin viran perustamista koskevasta pöytäkirjasta 21.5.2003 ja uuden amanuenssin viran perustamista koskevasta pöytäkirjasta 18.2.2004.

X:n tehtävät ovat viimeistään 1.1.2002 olleet pysyväisluonteisia. Keväällä 2003, kun amanuenssin virka päätettiin perustaa, X oli äitiyslomalla. X palasi äitiyslomalta syksyllä ja haki virkaa, mutta siihen valittiin hänen äitiysloman sijaisensa, joka oli hoitanut amanuenssin virkaa vuoden. On epäiltävissä, että X:n äitiysloma on vaikuttanut valintaan.

Nimitysten määräaikaaisuutta on perusteltu sillä, että X:n palkka on maksettu muuntokoulutuksen määrärahoilla, vaikka tehtävät ovat olleet pysyväisluonteisia. Virkasuhteiden määräaikaaisuuksille ei siten ole laillisia perusteita.

Vastine:

Yliopisto on antanut vastineen, jonka mukaan muuntokoulutusohjelma toteutettiin vuosina 1999-2002 opetusministeriön kyseisen ohjelman toteuttamiseen erikseen myöntämällä määrärahoilla. Muuntokoulutus oli tarkoitettu määräaikaiseksi lisäkoulutusohjelmaksi. Tästä syystä sen toteuttamisessa käytettiin määräaikaisia opetusministeriön rahoituskausiin sidottuja virkasuhteita, jotka päättyivät muuntokoulutuksen loppuessa.

Yliopisto viittaa vastineen liitteenä olevaan työoikeuden professori A:n laatimaan selvityksen ja erityisesti siinä mainittuihin korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisuihin.

Työtehtävien jakaminen tiedekunnan varsinaiseen henkilökuntaan kuuluvien ja projektisihteerin /amanuenssin kesken on ollut työnjohdollinen ratkaisu eikä se ole noudattanut jakoa normaali päiväkoulutus /muuntokoulutus. Työnjohdollisen ratkaisun perusteena on ollut työtehtävien järkevä suuntaaminen siten, että yksi henkilö vastaa tietynlaisista tehtävistä molempien koulutusten osalta. Järkevä tapa jakaa työtehtäviä ei poista määräaikaisen virkasuhteen oikeutusta. Valtioneuvoston asetuksen muutos 5.9.2002 mahdollisti teknillistieteellisten tutkintojen suorittamisen yliopistossa 1.8.2004. Normaalien valmisteluvaiheiden jälkeen yliopisto perusti kokouksessaan 13.6.2003 teknilliseen tiedekuntaan amanuenssin viran perusrahoituksella 1.1.2004 lukien. Ilman tutkinnonanto-oikeutta ja omaa teknillis-tieteellisen alan koulutusta muuntomäärärahoihin perustettu ja ylläpidetty amanuenssin määräaikainen virkasuhde olisi päättynyt kertaluonteisen lisätoimenpideohjelman loppumisen myötä. Muuntokoulutusohjelman mukaista sisään ottoa ei ollut vuoden 2002 jälkeen, joten muuntokoulutukseen liittyvät tehtävät vähenivät olennaisesti vuoden 2002 jälkeen ja varsinkin vuonna 2003.

Yliopisto noudatti vakinaisen viran täyttämisenä normaaleja virantäyttöperusteita ja säännöksiä. X:n äitiyslomalla ei ollut merkitystä virkavaalissa.

Vastineeseen on liitetty hallintojohtaja B:n selvitys.

Vastaselitys:

X on antanut vastaselityksen, johon oli liitetty selvitys hänen työtehtävistään ja niiden muuttumisesta palvelussuhteen aikana. Työtehtävien muutosta ei voida tarkastella työnjohdollisena kysymyksenä.

X on pyytänyt lyhennettyä työaika eli osittaista hoitovapaata. Työajan lyhentäminen ei johtunut tehtävien vähyydestä.

X:n tehtävistä suuri osa liittyi normaalikoulutukseen. Tiedekuntajaon jälkeen vakinaisen amanuenssin virka jäi kauppatieteelliseen tiedekuntaan ja kaikki teknillisen tiedekunnan amanuenssin tehtävät siirtyivät muuntokoulutuksen amanuenssille eli X:lle.

Toimistosihteeriksi teknilliseen tiedekuntaan valittiin 1.8.2004 lukien toimistosihteerin tehtäviä pitkään muuntokoulutuksessa hoitanut henkilö. X:ää kohdeltiin siis selvästi eri tavalla kuin muita henkilöitä.

Virkamieslautakunnan ratkaisu

Perustelut

Sovellettavat säännökset

Valtion virkamieslain 9 §:n 1 momentin mukaan virkamieheksi voidaan nimittää määräajaksi tai muutoin rajoitetuksi ajaksi, jos työn luonne, sijaisuus, avoinna olevaan virkaan kuuluvien tehtävien hoidon väliaikainen järjestäminen tai harjoittelu edellyttää määräaikaista virkasuhdetta.

Virkamieslain 9 §:n 2 momentin mukaan virkaan voidaan nimittää määräajaksi tai muutoin rajoitetuksi ajaksi, jos viran luonteeseen tai viraston toimintaan liittyvä perusteltu syy sitä vaatii.

Virat, joihin on aina nimitettävä määräajaksi, säädetään asetuksella.

Virkamieslain 56:§:n mukaan virkamiehellä, joka on ilman 9 §:n 1 tai 2 momentissa säädettyä perustetta nimitetty määräajaksi tai ilman pätevää syytä toistuvasti peräkkäin nimitetty 9 §:n 1 tai 2 momentin nojalla määräajaksi, on oikeus virkasuhteen virastoon päättyessä sen vuoksi, ettei häntä enää nimitetä tämän viraston virkamieheksi, saada virastolta vähintään kuuden ja enintään 24 kuukauden palkkaa vastaava korvaus. Korvauksen määrää maksettavaksi virkamieslautakunta.

Esitetty selvitys

Yliopiston hallintojohtajan 21.10.2004 päivätyn selvityksen mukaan yliopisto osallistui opetusministeriön käynnistämään tietoteollisuuden koulutuksen lisätoimenpideohjelmaan, joka sisälsi ns. muuntokoulutusohjelman vuosina 1999-2002. Muuntokoulutusohjelma tarjosi keskiasteen tutkinnon suorittaneille väylän ylempään korkeakoulututkintoon. Päätöksen muun-

tokoulutuspaikoista ja muuntokoulutusohjelman toteuttamiseen myönnettävistä määrärahoista opetusministeriö teki kahdella päätöksellä kausille 1999-2000 ja 2001-2002. Koska muuntokoulutusprojekti oli tarkoitettu määräaikaiseksi, erillään normaalista päiväopetuksesta omalla, erillisellä rahoituksellaan tapahtuvaksi lisäkoulutusohjelmaksi, sen toteuttamisessa käytettiin määräaikaisia, opetusministeriön rahoituskausiksi sidottuja virkasuhteita. Syksyllä 1999 kävi ilmi, ettei muuntokoulutusprojekti pystytä tyydyttävästi käynnistämään yksinomaan projektipäällikön voimin, joten hänen avukseen perustettiin projektisihteerin määräaikainen virkasuhde ajaksi 1.12.1999-31.5.2000. Virkasuhdetta jatkettiin osa-aikaisena kahdessa erässä vuoden 2001 loppuun ajatellen, että työtehtävät voidaan hoitaa vakinaisella henkilöstöllä sen jälkeen, kun muuntokoulutusohjelma saadaan toimimaan. Vuoden 2002 alussa toteutetun tiedekuntajaon seurauksena tiedekunnan hallintohenkilöstö väheni ja oli selvää, ettei muuntokoulutuksen tehtäviä voitu teettää vakinaisella henkilökunnalla. Tästä syystä amanuenssin virkasuhdetta jatkettiin 31.12.2003 saakka muuntokoulutuksen loppuajaksi. Muuntokoulutettavien opiskelijoiden määrä oli vuosina 2001-2003 suurimmillaan ja amanuenssin ja yhden toimistosihteerin virkasuhde tarvittiin avustamaan suunnittelijaa muuntokoulutusohjelman opintohallinnon tehtävissä.

Selvityksestä ja sen liitteistä ilmenee, että opetusministeriön muuntokoulutus on ollut laajimmillaan vuosina 2002 ja 2003. Selvityksen mukaan muuntokoulutuksen työtehtävät ovat vuoden 2002 ja 2003 kevään aikana muodostaneet 65-80 prosenttia amanuenssin työtehtävistä.

Hallintopäällikkö C:n 22.1.2004 allekirjoittaman työtodistuksen mukaan X:n työtehtäviin on kuulunut tiedekunnan sivutoimisen tuntiopetuksen hallinnoiminen, opetuksesta sopiminen, opetukseen liittyviä järjestelyjä, tuntiopetusmääräysten laatiminen ja määrärahan budjetoiminen sekä seuranta. Amanuenssin tehtäviin kuuluu myös opetushenkilökunnan kokonaistyöaikasunnitelmat, opetus-opettajittain suunnitelmat sekä opetusai-kataulun ja tenttiaikataulun laatiminen. X on käsitellyt myös opiskelijoiden korvaavuusanomukset, toiminut opintoneuvojana, avustanut opiskelijavali-nnassa sekä toiminut muuntokoulutuksessa tiedottajana. X:n tehtäviin on kuulunut toimia koordinaattorina muiden yksiköiden ja oppilaitosten järjes-tämisen opetuksen yhteensovittamisessa tiedekunnan opetukseen sekä vastuullaan olevien tehtävien esittelijänä sekä dekaanille että tiedekunta-neuvostolle.

X:n vastaselityksen liitteen mukaan teknillisessä tiedekunnassa oli perus-tutkinto-opiskelijoita normaalitutkinnon suorittajia 487 vuonna 2000, 619 vuonna 2001, 688 vuonna 2002 ja 716 vuonna 2003 ja muuntotutkinnon suorittajia 134 vuonna 2000, 230 vuonna 2001, 297 vuonna 2002 ja 296 vuonna 2003. X on todennut, että vuodesta 2002 lukien pääosa amanuenssin tehtävistä on liittynyt normaaliopetukseen.

Yliopiston hallintojohtajan selityksen mukaan opiskelijoita oli otettu nor-maalikoulutukseen 219 vuonna 1999, 201 vuonna 2000, 225 vuonna 2001, 115 vuonna 2002, 110 vuonna 2003 ja 144 vuonna 2004 sekä muuntokoulutukseen 88 vuonna 1999, 76 vuonna 2000, 104 vuonna 2001, 89 vuonna 2002 ja vuoden 2002 sisäänotosta aloitti 29 opiskelijaa vuonna 2003.

Yliopiston dekaanin 18.5.2000 antaman päätöksen mukaan X:n työaika on hänen hakemuksensa johdosta muutettu kuudeksi tunniksi päivässä. Hakemuksen perusteena oli lapsen hoitaminen ja pro gradun tekeminen.

Yliopisto on liittänyt vastineeseensa työoikeuden professori A:n 21.10.2004 allekirjoittaman selvityksen.

Oikeudellinen arvio

Humanististen tieteiden kandidaatti X on nimitetty yhtäjaksoisesti peräkkäin yliopiston kaupallis-teknillisen tiedekunnan projektisihteerin määräaikaiseen virkasuhteeseen ajalla 1.12.1999-31.12.2001 kahdella eri nimityksellä ja tiedekuntajaon jälkeen teknillisen tiedekunnan amanuenssin määräaikaiseen virkasuhteeseen ajalla 1.1.2002-31.1.2004 kolmella eri nimityksellä.

Asiassa on riidatonta, että X:n palkka on koko nyt kysymyksessä olevan palvelussuhteen ajalta maksettu opetusministeriön yliopistolle muuntokoulutusohjelman toteuttamiseen myöntämistä määrärahoista. Riidatonta on myös, että X:n tehtävät ovat koko ajan koostuneet sekä muuntokoulutuksen että normaalikoulutuksen edellä selostetuista tehtävistä ja että tehtävät on jaettu X:n ja muun henkilöstön kesken siten, että samalle henkilölle on pyritty keskittämään määrätyt tehtävät sekä muuntokoulutuksen että normaalikoulutuksen osalta. Riidatonta on myös, että tiedekuntajaon jälkeen 1.1.2002 lukien teknillisen tiedekunnan hallintotehtäviin käytettävissä oleva henkilökunta on pienentynyt ja aiemman kaupallis-teknillisen tiedekunnan amanuenssin virka on siirtynyt kaupalliselle tiedekunnalle teknillisen tiedekunnan jäädessä ilman vakinaista amanuenssin virkaa ja että yliopisto perusti kokouksessaan 13.6.2003 teknilliseen tiedekuntaan amanuenssin viran 1.1.2004 lukien.

Nimitykset 1.12.1999-31.12.2001

X on toiminut projektisihteerinä yliopiston opetusministeriön rahoituksella toteuttamassa muuntokoulutusohjelmassa. X:n palvelussuhteen perusteena on ollut lisätyövoiman tarve muuntokoulutuksen toteuttamisen turvaamiseksi. X:n työ projektisihteerinä on siten ollut luonteeltaan tilapäistä. Tätä seikkaa ei muuta toiseksi se, että tehtävät on jaettu X:n ja muiden työntekijöiden kesken mahdollisimman tarkoituksenmukaisesti siten, että kukin on hoitanut tietyt tehtävät sekä muuntokoulutuksen että normaalikoulutuksen osalta. Yliopistolla on ollut valtion virkamieslain 9 §:n 1 momentissa tarkoitettu työn luonteeseen perustuva syy nimittää X määräaikaisiin projektisihteerin virkasuhteisiin.

Nimitykset 1.1.2002-31.1.2004

X on tiedekuntajaon jälkeen 1.1.2002 lukien toiminut amanuenssinä yliopistossa opetusministeriön rahoituksella toteutetussa muuntokoulutusohjelmassa. X on vuodesta 2002 lukien hoitanut suurelta osin samoja tehtäviä kuin projektisihteerinä ollessaan. Muuntokoulutukseen liittyvät hal-

linnolliset tehtävät ovat ilmeisesti olleet vaativimpia ja vieneet eniten aikaa silloin, kun koulutusohjelma käynnistettiin, siihen valittiin opiskelijat ja opetus käynnistettiin. X:n tehtävät ovat näin ollen ilmeisesti palvelussuhteen loppupuolella muuntokoulutukseen liittyvien tehtävien vähentyessä yhä enemmän liittyneet normaaliopetukseen. X:n tehtäviin on vaikuttanut myös tiedekuntajaon jälkeinen tilanne, jossa tekniseen tiedekuntaan ei jäänyt vakinaista amanuenssin virkaa. Se, että X on muuntokoulutukseen liittyvien tehtävien ohella amanuenssin viran puuttuessa hoitanut myös normaaliopetukseen liittyviä tehtäviä, ei muuta sitä, että X:n määräaikaisen palvelussuhteen perusteena ovat edelleen olleet muuntokoulutuksen toteuttamiseen liittyvät luonteeltaan tilapäiset tehtävät. X:n palkka on edelleen maksettu muuntokoulutusohjelmaan saadusta rahoituksesta. Yliopistolla on siten myös näiden nimitysten osalta ollut virkamieslain 9 §:n mukainen peruste nimittää X määräajaksi amanuenssin virkasuhteeseen.

1.1.2004 lukien perustettuun amanuenssin virkaan kuuluvat tehtävät eivät ole jatkoa X:n muuntokoulutuksen puitteissa hoitamille tehtäville, vaan kyseessä on uusi virka, jonka yliopisto on päättänyt perustaa teknillisen tiedekunnan normaaliopetuksen tarpeita varten. Yliopisto ei siten ole kiertänyt palvelussuhdeturvaa jatkaessaan X:n määräaikaista amanuenssin virkasuhdetta muuntokoulutukseen ja normaaliopetukseen liittyvien hallinnollisten tehtävien hoitamiseksi perustamatta amanuenssin vakinaista virkaa välittömästi tiedekuntajaon jälkeen.

Edellä selostetuilla perusteilla X:llä ei ole oikeutta hakemaansa korvaukseen.

Oikeudenkäyntikulujen määrääminen ei kuulu virkamieslautakunnan toimivaltaan.

Päätös

Virkamieslautakunta hylkää korvausvaatimuksen.

Sovelletut oikeusohjeet

Valtion virkamieslaki 9 § ja 56 §

Muutoksenhaku

Valitusoikeus korkeimpaan hallinto-oikeuteen liitteenä.

Puheenjohtaja

Heikki Jukarainen

Esittelijä

Ulla-Maarit Heljasvuo

Virkamieslautakunnan päätös oli tulos äänestyksestä jossa enemmistön muodostivat puheenjohtaja Jukarainen, jäsenet Äijälä, Jalava ja varajäsen Koillinen sekä vähemmistön jäsenet Sipiläinen ja M. Nieminen (8 kuukauden korvaus) sekä Komulainen ja Paanetoja (6 kuukauden korvaus).

Vähemmistön äänestyslausuma liitteenä.

Liite

Eri mieltä olleiden jäsenten M. Niemisen ja Sipiläisen lausuma:

X on nimitetty määräaikaiseen virkasuhteeseen amanuenssin virkanimikkeellä 1.1.2001-31.12.2001, 1.1.2002-31.12.2003 ja 1.1-31.1.2004. Nämä virkasuhteeseen nimittämiset liittyvät olennaisesti vuoden 2002 alusta voimaan tulleeseen tiedekuntajakoon, jolloin X oli ainoa tiedekunnan amanuenssi. Yliopiston teknillisen tiedekunnan tiedekuntaneuvosto päätti 21.5.2003, että vuoden 2003 aikana ryhdytään toimenpiteisiin amanuenssin viran perustamiseksi 1.1.2004 lukien. Tässä yhteydessä yliopistokin totesi, että vuoden 2002 tiedekuntajaon seurauksena amanuenssin toimenkuva laajeni käsittämään kaikki tiedekunnan amanuenssin tehtävät eikä ollut enää perusteita pysyvien tehtävien hoitamiseksi määräaikaisella virkasuhteella. Varsinainen viran perustaminen tapahtui 13.6.2003 ja virka täytettiin 1.2.2004 lukien. Yliopisto on itsekin pitänyt tehtävää jo ainakin vuonna 2003 pysyvänä ja tätä osoittaa myös tehtävän vakinaistaminen. X:n toimenkuva amanuenssin määräaikaista virkasuhdetta hoitaessaan on ollut varsin laaja ja hän on tehnyt paljon muitakin tehtäviä kuin muuntokoulutukseen liittyviä. X on ollut vuosina 2002 ja 2003 äitiys-, vanhempain- ja hoitovapaalla ja tämä on saattanut vaikuttaa hänen virkamiesoikeudelliseen asemaansa. Edellä mainituilla perusteilla katsomme, että X:n hoitamat tehtävät ovat olleet 1.1.2001 lukien pysyviä ja määräämme yliopiston maksamaan hänelle kahdeksan (8) kuukauden palkkaa vastaavan korvauksen.

Jäsenet Komulainen ja Paanetoja yhtyivät muuten M. Niemisen ja Sipiläisen lausumaan, mutta määräsivät korvaukseksi kuuden (6) kuukauden palkkaa vastaavan korvauksen.